

EKONOMIKA AGRÁRNÍHO SEKTORU

P7
2006-11-14

Kategorie naturálních a hodnotových výsledků:

✓ Výsledky výroby se v agrárním sektoru sledují jako:

- **Naturální** – vyjadřují dosahované objemy výkonů.
- **Hodnotové** – vyjadřují hodnotu výkonů.

✓ **Naturální výsledky výroby** – ve své podstatě vyjadřují vytvořený objem výkonů (objem produkce).

• **Možnosti vyjádření produkce:**

- U stejnorodé produkce – produkce ve fyzických jednotkách – jednotky váhové, jednotky objemu apod.
- U různorodé produkce agregace pomocí:
 - *Smluvních naturálních jednotek*, které vyjadřují určitou společnou vlastnost vyrobených produktů (ŠJ, SNL).
 - *Pomocí cenových koeficientů* – „kategorie produkce“.

• **Kategorie produkce** – v agrárním sektoru se sledují tyto kategorie produkce:

- Hrubá produkce (brutto produkce) – představuje veškeré množství výkonů vzniklých za určité období (kalendářní nebo hospodářský rok) bez ohledu na jejich další užití.
 - *Výkony členíme na:*
 - Zemědělské – hrubá zemědělská produkce.
 - Nezemědělské – hrubá nezemědělská produkce.
 - Souhrn hrubé zemědělské a nezemědělské produkce = celková hrubá produkce.
 - Může být sledována na úrovni výkonu, odvětví, agrárního sektoru.
 - *Je vyjádřena v peněžních jednotkách pomocí:*
 - Stálých cen – úroveň odvětví, podniku, agrárního sektoru.
 - Nákladových cen – úroveň odvětví, podniku.
 - *Výpočet hrubé produkce* (pozor na výpočty u zkoušky):
 - Úroveň i-tého výkonu: $Q_i = Q_i' \times C_i$
 Q_i – hrubá produkce v peněžním vyjádření i-tého výkonu
 Q_i' – fyzické množství i-tého výkonu
 C_i – cenový koeficient jednotky množství i-tého výkonu – stálá cena/jednotku, nákladová cena
 - Úroveň odvětví, podniku: $Q = \sum Q_i$
 Q – hrubá produkce odvětví (podniku)
 Q_i – hrubá produkce výkonů (odvětví)
 - Úroveň agrárního sektoru
- Konečná produkce – představuje konečné množství výrobků (výkonů), které je určeno k finálnímu použití.
 - *Finální použití:*
 - Trh
 - Nevýrobní spotřeba – spotřeba, jejíž pomocí se již nic nevyrábí.
 - Sleduje se na úrovni výkonu, odvětví, podniku a agrárního sektoru.
 - *Metodika:*
 - Výpočet konečné produkce na úrovni výkonu, odvětví, podniku:

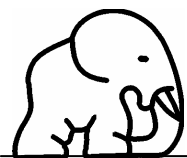
Hrubá produkce	
Meziprodukt	Konečná produkce

Meziprodukt – produkce v podniku vyrobená a výrobně (!!!) spotřebovaná.

Konečná produkce = hrubá produkce – meziprodukt.

- Schéma využití konečné produkce na úrovni výkonu, odvětví, podniku:

Hrubá produkce		
Konečná produkce		(Meziprodukt)
Tržní produkce	Naturální nevýrobní spotřeba	Změna meziproduktu

Tržní produkce je produkce určená k prodeji, ještě neprošla trhem, je oceněná ve stálých nebo vnitropodnikových cenách (pozor ve zkoušce).

Konečná produkce = tržní produkce + naturální nevýrobní spotřeba + změna meziprojektu.

- Úroveň agrárního sektoru – souhrnný zemědělský účet:

Hrubá produkce					
Ztráty	Disponibilní produkce				Počáteční stav zásob (meziproduktu)
Celkové zdroje					
Veškerá výrobní spotřeba	Zpracování výrobci	Nevýrobní spotřeba	Tržní produkce	Konečný stav zásob (meziproduktu)	
	Konečná produkce			X	

Disponibilní produkce = hrubá produkce – ztráty.

Celkové zdroje = disponibilní produkce + počáteční zásoba meziprojektu.

X = konečný stav zásob – počáteční stav zásob.

Konečná produkce = zpracování výrobci + nevýrobní spotřeba + tržní produkce.

- **Číselné údaje:**

- *Hrubá zemědělská produkce* – tendence je mírně klesající.
- *Struktura produkce* v běžných cenách, rok 2004:
 - Zemědělská produkce 92.163.
 - Zemědělské výkony 1.395.
 - Nezemědělské výkony (v HP celkem) 28.

- ✓ **Hodnotové výsledky výroby:**

- Vyjádřeny v peněžních jednotkách při použití skutečných (běžných) cen.
- Přestavují vytvořenou hodnotu.
- Sledují se na úrovni výkonu, odvětví, podniku, agrárního sektoru.
- Hodnotové výsledky výroby sledujeme pomocí účetních kategorií – výhoda: všechny podniky sledují stejně, nevýhoda: účetnictví reálně nezobrazuje skutečnost
- **Výnosy** – u podniků právnických osob, sledujeme ve struktuře:

Výnosy celkem				
Výnosy provozní				Výnosy finanční
Tržby	Aktivace investic	Změna stavu zásob	Ostatní provozní výnosy	Výnosy mimořádné
Provozní výkony				

Výnosy celkem – veškerá vytvořená hodnota.

Tržby vykazované versus reálné – tržby za výrobky a služby a za zboží.

Změna stavu zásob a zboží – finanční a mimořádné výnosy.

- **Příjmy:**

- Představují skutečný tok peněz.
- **Struktura příjmů:**
 - Z prodeje výrobků a služeb
 - Z prodeje zboží
 - Ostatní příjmy